

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Світлана Мороз, к.е.н., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Олена Доротюк, провідний спеціаліст відділу

інформаційного менеджменту та працевлаштування

Хмельницький національний університет

Стандарти вищої освіти передбачають велику частку самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін та необхідність забезпечення її навчально-методичними матеріалами. Зазначене не може бути втілене без використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Для денного відділення в звичайних умовах засоби дистанційної освіти є доповнюючими інструментом спілкування зі здобувачами вищої освіти. Для студентів заочної форми навчання та слухачів, котрі здають академічну різницю чи навчаються за індивідуальними графіками, ці засоби є необхідними елементами успішного навчання. А в умовах карантину сервіси та платформи дистанційного навчання стали центральним елементом освітнього процесу.

Наразі пропонується широкий спектр інструментів створення навчальних матеріалів (офісні додатки, сервіси Learningapps, Kahoot, Movie Maker, Quizlet та ін.) їх розміщення (електронні репозиторії ЗВО, платформи дистанційного навчання Moodle, Teachbase, youtube-канали, персональні Інтернет-сторінки викладачів) та комунікації зі студентами (он-лайн конференції Zoom, електронна пошта, месенджери Viber, Telegram, WhatsApp).

На наш погляд, можна визначити дві основні моделі дистанційного освітнього процесу: системна та індивідуальна або фрагментарна.

Системна передбачає централізоване на рівні навчального закладу впровадження сучасних систем дистанційної освіти (СДО), котрі дозволяють:

- централізоване адміністрування системи;
- оперативне розміщення та оновлення інформаційного, методичного (та за потреби програмного) забезпечення дисциплін;
- використання не тільки текстових, а відео- та аудіо-матеріалів й зображень (креслень, фото, карт та ін.);
- регулювання прав доступу слухачів та термінів вивчення матеріалу та виконання завдань;
- автоматичне тестове оцінювання опрацювання матеріалу тощо.

Так, в Дніпровському державному аграрно-економічному університеті використовується СДО Moodle. Вона є відкритою та безкоштовною. Фінансовий аспект є вагомим чинником для вітчизняних закладів освіти. За даними вікіпедії головним розробником системи є австралієць Martin Dougiamas з компанії Moodle Pty Ltd. Відкритість означає, що у розвитку системи додатково бере участь велика кількість розробників, в тому числі й українських. Доробком останніх є формування україномовного інтерфейсу, підготовка методичних матеріалів по налаштуванню системи тощо.

Функціональність системи можна оцінювати з позицій трьох суб'єктів навчального процесу. Це студент, викладач та керівництво закладу вищої освіти. Керівництво (в особі завідувачів кафедр, деканів, членів науково-методичних рад, фахівців навчального відділу, проректора з навчальної роботи) визначають правила роботи в системі, а саме які матеріали завантажуються, засоби контролю, строки навчального процесу. Також керівництво реєструє користувачів системи та через модулі звітності контролює активність викладачів та студентів в системі.

Викладачі розміщують навчальні та контрольні матеріали, оцінюють та коментують надіслані студентами завдання.

Студенти скачують та вивчають навчальні матеріали, виконують та завантажують в систему практичні завдання, відповідають на питання для самоперевірки та тестові запитання.

Для взаємодії викладачів із студентами в системі використовується: коментарі до виконаних завдань, форум для повідомлень всім студентам та повідомлення для особистого спілкування й відповідей на питання.

Позитивним аспектом системного підходу є збирання інформації в єдиній базі даних та її подальше використання для складання звітності й підсумкового семестрового оцінювання.

Варто зазначити, що використання системи дистанційного навчання не виключає використання додаткових інструментів.

Фрагментарна чи індивідуальна модель передбачає використання різноманітних он-лайн сервісів та додатків конкретним викладачем.

Так, для інтерактивного спілкування (викладення нового матеріалу, відповідей на питання) доречно використовувати платформу Zoom. Сервіс при безкоштовному варіанті використання дозволяє проводити не більше ніж 40 хвилинні сеанси із групами до 40 студентів. Такі відеоконференції можна проводити для семінарських занять, колоквиумів тощо згідно розкладу занять, щоб уникнути співпадіння.

Практика дистанційного навчання під час карантину показала, що студентам зручно використовувати для запитань месенджери Viber та Telegram. Причому як у варіанті індивідуального спілкування, так і в групах.

Популярним сервісом організації дистанційного навчання є також Google Клас (Classroom). Але він як по керованості, так і функціональності суттєво поступається платформі Moodle. На наш погляд, цей сервіс стане у нагоді керівникам наукових гуртків та групам підготовки до олімпіад.

Студенту не обов'язково обмежуватися навчальними матеріалами, що надають викладачі. Сучасні web-платформи Prometheus, Coursera, EdEra, TED пропонують десятки безкоштовних курсів різної тривалості з економіки, програмування, соціології тощо. Причому розміщені матеріали українською та англійською мовами. Окрім здобутих знань, при вдалому проходженні курсу видається сертифікат, котрий можна показати роботодавцю при співбесіді.

Варто зазначити, що в українських реаліях використання СДО є технічні (недостатність особистих персональних комп'ютерів та недостатнє Інтернет-покриття) та психологічні (студенти не готові самостійно вчитися) проблеми.

